

Stampede in Canada

COWBOYS AND KISSES

In restaurants annex danslokalen hangt een broeierige sfeer. Paren dansen er cheek-to-cheek en zelfs kussen lukt hen met cowboyhoeden op. Het ruikt er naar de salons van vervlogen tijden. Toen de stoere cowboys en girls in veel vrijheid werkten in de paardenbranche. Die sfeer wordt jaarlijks in juli teruggehaald in de Stampede in Calgary; de grootste rodeo van Noord-Amerika en Canada.

TEKST EN FOTOGRAFIE: PAULINE PRIOR

Voor de meeste 'Calgarians' is de Stampede hét evenement van het jaar. Ze helpen mee als vrijwilliger en nemen er speciaal vakantie voor op. De Stampede is namelijk naast een heel groot paardenevenement, ook hun jaarlijkse kermis en er treden bekende westernmuzikanten op. Tien dagen vieren de bezoekers feest. Daarna gaat iedereen weer aan het werk in de oliebusiness of in de financiële wereld. Want zoveel

mag duidelijk zijn, de romantiek van het westernleven mag dan lekker ruiken, het echte cowboywerk bestaat nauwelijks meer.

Rodeoqueen

'De Week', zoals de inwoners van Calgary het noemen, begint met een parade van twee uur. Voorop rijdt Harry the Horse mee in een auto, hij is de mascotte van de Stampede. Gevolgd door vele organi-

saties en ruiters. De wagen van het Leger des Heils wordt voortgetrokken door twee muil dieren. De Royal Canadian Mounted Police, de bereden politie van Canada en verschillende Indianenstammen, die First Nation People heten in officieel Canadees taalgebruik. Onder hen vind je ook de Indian Princess van 2006, Nichole Weaserbeer. Een studente van 21 jaar afkomstig uit Piikani Nation, Zuid Alberta,

de provincie waar Calgary toe behoort (zie foto volgende pag). Om gekozen te worden tot rodeoqueen of Princess moeten de vrouwen een toespraak houden over wat hun cultuur voor hen betekent. Ze moeten kunnen discussiëren, western rijden en kunnen dansen. De rodeoqueens vanaf 1970 rijden ook mee in de parade. Ze worden luidkeels toegezongen door de vele toeschouwers. 'Ya-hoo!' klinkt het overal

en er worden alcoholische versnaperingen aangeboden. De rij gaat verder met minipaardjes voor karretjes, Arabische paarden met westernzadels, Friezen, Percherons, Shires, koningen uit Afrika en sheriffs. En dan is de opening een feit en snelt iedereen naar het stadion voor de rodeo in al zijn vormen met onder meer Bareback riding, Chuckwagonraces, Saddle Bronc Riding, Bull riding, Calf roping, Steer

Wrestling, Barrel Racing of voor kinderen: Wild Pony Racing.

Gevaarlijk

De cowboys van nu zijn sporters. Volgens sommige toeschouwers zijn ze ook een beetje gek. Rodeo rijden is gevaarlijk, want de cowboys rijden op 'wilde' paarden. Ook al hebben ze een gebroken arm, ze rijden door (foto laatste pag). Door het bokken en

trekken aan een touw breken ze vingers en armen, maar ook hun hoofd wordt zoveel heen en weer geschud dat hersenletsel veelvuldig voorkomt. In de wachtruimte bij de stallen worden velen gemasseerd en medisch nagekeken. De paarden komen van de Stampede Ranch en worden gefokt op hun bokvermogen. Er zijn er die ruim een meter de lucht inspringen. Er worden alleen hengsten gebruikt. Ze krijgen een touw rondom de buik, waardoor de ballen worden bekneld. Dit vinden ze niet fijn en daarom bokken ze zo. Als het touw wordt losgemaakt is het bokken veelal meteen voorbij. Er zijn zelfs hengsten bij die zo vaak meedoen dat ze eelt hebben gekregen en er niet zo gevoelig meer voor zijn. Soms springen paarden ook de andere kant op of willen ze helemaal niet vooruit, maar de ruiter wil zijn punten halen. Hij moet daarvoor acht seconden op een bokkend paard blijven zitten. Er wordt gelet op de sporen van de ruiter die bij het verlaten van de box boven de schouders van het paard

elke avond om 20.00 uur. Aan het eind van de week is de finale waarbij de winnaars van elke avond kunnen meedingen naar een prijs van 70.000 euro op de laatste avond. Chuckwagonraces gaan terug in de tijd dat de wagens meereden bij het ophalen van de koeien op de prairie en ze dienst deden als keuken. In de eerste races ging de winnaar met twintig dollar naar huis wanneer hij als eerste een vuur in het fornuis brandend had. Nu is het een sport geworden met andere regels; de wagens komen het terrein op gereden, andere rijders op paarden moeten de tentstokken en een ton, die het fornuis voorstelt, in de wagen gooien. Dan mag de wagen met de vier ingespannen paarden er vandoor. De ruiters (outsiders) rijden achter de wagens aan. Komt één van hen niet mee, dan is dat een minpunt. De lengte van het parcours is 750 meter en de paarden lopen op topsnelheid. Dat is hard werken. In één van de races krijgt een paard een hartaanval en overlijdt. Een ander paard struikelt erover, breekt een been en wordt

“Vrouwen zijn niet stom genoeg voor rodeo”

moeten blijven totdat zijn hoeven de grond hebben geraakt. De ruiter wordt beoordeeld op ritme en stijl. En hoe meer bokken, hoe meer punten. Hij wordt gediskwalificeerd als hij er binnen acht seconden vanaf valt, het paard aanraakt met zijn handen of zijn stijgbeugel verliest. Er kunnen honderd punten worden gehaald, maar boven de 85 punten valt de ruiter meestal wel in de (geld)prijzen. Per dag is er een prijs van 12.000 euro te winnen. Het publiek is erg betrokken. Het juicht mee met hoge sprongen en zucht als de berijder hard valt.

Twintig dollar

De Stampede is voornamelijk bekend om zijn Chuckwagonraces. Deze races beginnen

afgemaakt. Dierenactivisten ageren elk jaar tegen het gebruik van paarden op de Stampede, maar de deelnemers vinden dat een paard overal een hartaanval kan krijgen. Er wordt ook niet aan dopingcontrole gedaan. Een ruiter reageert verbaasd op een vraag hierover. “Waarom zou ik mijn dieren doping geven? Het trainen kost me vele jaren en door doping slijten ze. Ik gebruik het nooit en ik heb er hier ook nog nooit over gehoord.”

Kirk Moore, één van de Cuckwagonracers zegt: “Ik fok geen paarden, maar ik koop een heleboel ex-racepaarden tegelijk in. Het is namelijk een gok of ze het voor de Chuckwagon goed gaan doen. De paarden moeten hard werken, maar ik verzorg ze goed. Ze

36.000 Pannenkoeken

Calgary heeft een vliegveld en is met Martinair rechtstreeks vanuit Schiphol te bereiken. Andere vliegtuigmaatschappijen vliegen via Toronto. Calgary is een grote stad met veel hotels. Tijdens de Stampede gaan de prijzen omhoog en is het moeilijker om te boeken. De hotels zijn groot qua opzet, de ontbijten zijn overvloedig en het rookverbod is overal zeer streng. Op de bankjes buiten, met de rokers, wordt er over ieders achtergrond en komaf gesproken. De sfeer in de stad is gemoedelijk. Er zijn veel gratis ontbijtbuffetten 's morgens vroeg waar 36.000 pannenkoeken, 18.000 worstjes en 20.000 glazen sinaasappelsap worden uitgedeeld. Het grootste is op Rope Square, in het midden van de stad. Hier zijn ook optredens van verschillende Canadese artiesten en doen ze een wedstrijdje wie het eerst zijn cowboyhoed aan flarden heeft getrokken. Van een strooien exemplaar is in vier minuten niets meer over. Iedereen heeft lol.

Geschiedenis

De eerste Stampede werd in 1912 gehouden. De organisator was Guy Weadick, een cowboy die de elementen van de rodeo aan een groot publiek wilde laten zien. Drie fondsenwervers en prominente inwoners van Calgary zorgden voor de financiële middelen. Er kwamen 75.000 bezoekers. De bekende Indiaan Tom Tree Person reed 'Cyclone', de bokkampioen van die dagen, tot een stilstand. In die periode was er nog geen 'achtsecondenregel' en werden de paarden gereden totdat ze zelf stopten met bokken of zolang de ruiter het kon uitzitten. Vrouwen deden mee aan vele onderdelen van de rodeo, zoals Steer roping, Saddle Bronc Riding, Trick riding en Relay races. Het prijzengeld bestond uit duizend Canadese dollars en een zadel. Het entreegeld was toen 25 Canadese dollars. Ook was er toen al een Indiaans tentenkamp om mensen in contact te brengen met hun roots. In 1923 ontving de best geklede cowboy en cowgirl tien dollar aan prijzengeld en gingen de eerste Chuckwagonraces van start. In 1946 had de Stampede zijn eerst Rodeoqueen; Patsy Rodgers. In 1952 gaf Linda One Spot zich onder een mannennaam op en deed mee aan de Wild Steer Riding. Zij kon drie keer rijden, voordat haar identiteit ontdekt werd. De show werd in 1966 geopend door Robert F. Kennedy. Vanaf 1967 wordt het evenement over tien dagen gehouden en een jaar later werden de eerste Young Canadians, de kweekvijver van jonge ruiters, opgenomen in de show. In 1973 opende Queen Elisabeth en in 1977 Prins Charles met Prins Andrew de Stampede. De eerste kunstveiling werd in 1979 gehouden. In 1982 liep het prijzengeld op naar 50.000 Canadese dollars en in 2006 was dat in totaal 1,6 miljoen. De prijs van de entreekaarten varieert, maar in 2006 bedroeg de prijs van een toegangskaart overdag 47 dollar.

krijgen fysiotherapie indien nodig en bij warmte staan er airco's in hun stal. Ik heb ze van verschillende leeftijden. Een Thoroughbred van twintig jaar doet bij mij ook nog mee. Eén paard kan alleen voor de wagen, want die bokt iedereen er zo af. Ik leef met de paarden en ik word er zelfs wel eens op eentje verliefd... We hebben thuis een ranch en ik ben een vierde generatie Chuckwagonracer. De hele zomer zijn we op pad om rodeo's en shows te bezoeken. Op die shows doen steeds dezelfde mensen mee en - ook al zijn we ook concurrenten - we zijn goede vrienden. Laatst is de trailer van een mederacer over de kop gegaan. Eén paard overleed en verschillenden raakten gewond. Iedereen leent hem dan een paard en zo kan hij toch aan de races blijven meedoen. Het is wel een mannensport. Eigenlijk kun je zeggen dat vrouwen niet stom genoeg zijn om er aan mee te doen, want het is ook gevaarlijk. Wel rijdt er een aantal vrouwen als outsider mee."

Afwisseling

Elke dag is er een afwisseling van competities. Naast de traditionele rodeo's zijn dat: - **Barrel Racing**, de enige rodeo voor

vrouwen. Hierbij vervangt de Barrell (een ton) een kalf. In de kortst mogelijke tijd moeten er om drie tonnen worden gereden. De cowgirl is gediskwalificeerd als ze er één omver rijdt. Er deden in 2006 niet zoveel vrouwen mee.

- **Calf roping**; een onderdeel waarbij een kalf omver geworpen en gebrandmerkt moet worden. In de Stampede gooien de mannen zich van een galopperend paard op het kalf. Eén van de horens van het kalf moet in het zand komen. Vervolgens wordt een touw om drie van hun poten geknoopt. Deze knoop moet zes seconden vast blijven.

- **Wild Pony Race** is rodeo voor kinderen. Een team van vier kinderen moet zorgen dat één van hen op de wilde pony kan klimmen. Het gaat in de punten lopen als deze dan twee keer bokt. ■

Stampede, Calgary, Canada: van 6 tot en met 15 juli 2007. Voor informatie kijk op www.calgarystampede.com en www.travelalberta.com